

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра геодезії, картографії і кадастру

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

Михайло ШЕМЯКІН

“09” серпня 2024р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ Природно-заповідні мережі”

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь: Бакалавр

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій

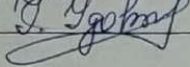
Освітня програма: Геодезія та землеустрій

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2024 р.

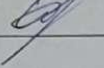
Робоча програма навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі» для здобувачів вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» освітньої програми «Геодезія та землеустрій» — Умань: Уманський НУС, 2024. - 18 с.

Розробники: Удовенко Ірина Олександрівна к.е.н., доцент кафедри геодезії, картографії і кадастру

 Удовенко І.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри геодезії, картографії і кадастру

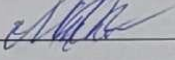
Протокол від "09" серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри (Кисельов Ю.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

"09" серпня 2024 року

Схвалено методичною комісією факультету "Лісове і садово-паркове господарство"

Протокол від "12" серпня 2024 року № 1

"12" серпня 2024 року Голова (Шемякін М.В.)
та ініціали) (підпис) (прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 19 "Архітектура та будівництво"	<u>(за вибором)</u>	
Модулів – 1	Спеціальність 193 "Геодезія та землеустрій" (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 1 самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр Освітня програма: <u>"Геодезія та землеустрій"</u>	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, практичні	
		24 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		46 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі»

Робоча програма навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва №01-16/18/од, затвердженого Вченою радою від 11 липня 2024р.

Навчальна дисципліна «Природно-заповідні мережі» належить до вибіркових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Геодезія та землеустрій» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій 19 «Архітектура та будівництво».

Мета вивчення дисципліни – це професійна підготовка бакалаврів, які зможуть при необхідності працювати на територіях природно-заповідного фонду, застосування ними знань для наукової діяльності, організації ведення екологічно збалансованого господарювання, лісокористування та його ефективного екологічного контролю.

Завданнями навчальної дисципліни «Природно-заповідна мережі» є: надання студентам теоретичних і практичних знань, вироблення у них професійної потреби щодо необхідності покращання екологічного стану країни згідно з конституційним правом населення на чисте довкілля через створення географічно репрезентативної мережі природно-заповідних територій; усвідомлення необхідності переходу на збалансоване співвідношення земель природно-заповідного фонду з іншими категоріями лісових земель і визнання його обов'язковою складовою сталого розвитку держави; закріплення стереотипу пріоритетності збереження біотичного та ландшафтного різноманіття через формування національної екологічної мережі України, уявлення організації системи екологічно моніторингу природоохоронних територій та управління ними, підвищення рівня екологічної та природоохоронної свідомості майбутніх спеціалістів.

Предметом дисципліни є природні зони і ландшафти, заповідні території різних категорій і рангів (біосферні, еталонні, державні, регіональні заповідники; національні і регіональні природні парки, пам'ятники абіотичної і біотичної природи; ботанічні, дендрологічні, зоологічні, меморіальні парки; історико-археологічні заповідники, мисливські господарства, екологічні стежки тощо).

Вивчення навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій 19 «Архітектура та будівництво». (табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	ПРН 3	Знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні
ЗК 10	Прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства	ПРН 2	Знати теоретичні основи геодезії, вищої та інженерної геодезії, топографічного і тематичного картографування, складання та оновлення карт, дистанційного зондування Землі та фотограмметрії, землеустрою, оцінювання нерухомості і земельного кадастру
		ПРН 5	Використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії і землеустрою, її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проєктного або виробничого завдання
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
ФК 01	Здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик в галузі геодезії і землеустрою	ПРН 5	Використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії і землеустрою, її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проєктного або виробничого завдання
ФК 07	Здатність самостійно збирати, обробляти, моделювати та аналізувати геопросторові дані у польових та камеральних умовах	ПРН 3	Знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні
		ПРН 5	Використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії і землеустрою, її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проєктного або виробничого завдання
		ПРН 6	Використовувати методи і технології землевпорядного проєктування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімачь та

			ведення державного земельного кадастру
ФК 11	Здатність вирішувати прикладні наукові та технічні завдання в галузі геодезії та землеустрою у відповідності до спеціальності	ПРН 5	Використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії і землеустрою, її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проєктного або виробничого завдання
		ПРН 6	Використовувати методи і технології землевпорядного проєктування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімачів та ведення державного земельного кадастру

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Природно-заповідні мережі», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Природно-заповідні мережі»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення проблемних ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних кросвордів, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2	Уміння/навички:		
2.1	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення проблемних ситуацій та виробничих задач, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних кросвордів, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
3	Комунікація:		
3.1	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, екскурсія, вирішення проблемних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання графічних робіт, виконання вирішених виробничих задач і ситуацій, підсумковий контроль
3.2	Збір, інтерпретація та застосування даних		
3.3	Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та		

	письмово		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами	практичне заняття, дискусія, екскурсії, вирішення проблемних ситуацій	представлення презентацій, есе, виконання графічних робіт, вирішення проблемних ситуацій, підсумковий контроль
4.2	Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах		
4.3	Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі»

Програмний результат навчання	Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2 Знати теоретичні основи геодезії, вищої та інженерної геодезії, топографічного і тематичного картографування, складання та оновлення карт, дистанційного зондування Землі та фотограмметрії, землеустрою, оцінювання нерухомості і земельного кадастру	Лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації, мозковий штурм. самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних кросвордів, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 3 Знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні	Інтерактивні заняття, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів, есе і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних завдань, складання тематичних кросвордів, підготовка та представлення презентацій та рефератів, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 5 Використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії і землеустрою, її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проєктного або виробничого завдання	лекція, практичні заняття з вирішенням професійно-орієнтованих задач, інтерактивні заняття, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання графічних робіт, індивідуальних і командних завдань, презентація есе-плану, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 6 Використовувати методи і технології землевпорядного проєктування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімачів та ведення державного земельного кадастру	лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через конспекти та посібники, самонавчання	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, , індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма та структура навчальної дисципліни

«Природно-заповідні мережі»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи природно-заповідної справи

Тема лекційного заняття 1. Сутність природно-заповідної справи. Розкриваються такі питання: Мета, об'єкти, предмет, основні завдання, основоположні поняття. Структура галузі.

Тема лекційного заняття 2. Категорії природно-заповідних територій.

Розкриваються такі питання: Ідеології природно-заповідної справи. Теорії природно-заповідної справи. Основні сподвижники розвитку природно-заповідної справи.

Тема лекційного заняття 3. Історія природно-заповідної справи. Розкриваються такі питання: Етапи історії природно-заповідної справи. Роль влади, вчених та громад в історії природно-заповідної справи.

Тема лекційного заняття 4. Правові основи заповідної справи.

Розкриваються такі питання: Порядок створення територій і об'єктів ПЗФ та резервування природних територій для подальшого заповідання; вводиться механізм економічного стимулювання створення нових заповідних територій та викупу земельних ділянок для наступного заповідання; посилюється відповідальність за правопорушення на заповідних територіях.

Тема лекційного заняття 5. Проектування і створення заповідних територій

Розкриваються такі питання: Переважання на території відносно незміненого природного ландшафту, характерного або унікального для певних регіонів; відсутність на території, яка пропонується для створення парку, великих промислових центрів, значного забруднення природних комплексів тощо; привабливість території для населення (для НПП і регіональних ЛП); наявність на території осередків природних екотопів з цінним рослинним та тваринним світом, на яких встановлений охоронний режим (заказників, заповідних урочищ, пам'яток природи), або ділянок, на яких можливе створення таких об'єктів; велике екологічне значення території.

Topic of lecture 5. Design and creation of protected areas

The following issues are revealed: Predominance of a relatively unchanged natural landscape on the territory, characteristic or unique for certain regions; the absence of large industrial centers, significant pollution of natural complexes, etc., on the territory proposed for the creation of a park; attractiveness of the territory for the population (for NPPs and regional LPs); the presence on the territory of natural ecotopes with valuable flora and fauna, on which a protective regime has been established (customers, protected tracts, natural monuments), or areas where it is possible to create such objects; great ecological importance of the territory.

Тема лекційного заняття 6. Мережа транскордонних природно-заповідних територій.

Розкриваються такі питання: Основними функціями природоохоронних територій є: підтримка чи розширення зони природного існування певних видів; підтримка чи покращення поширення, міграції та/або генетичного обміну певних видів; відновлення якості ареалів існування; захист видів, які знаходяться під загрозою зникнення, уразливих, ключових чи комплексних видів; підтримка чи покращення гідрологічних функцій; підтримка чи покращення екологічної якості; контроль ерозії; захист цінних ландшафтних форм; підтримка біоценозу на територіях, забруднених радіацією; та забезпечення взаємозв'язку з сусідніми транскордонними територіями.

Змістовий модуль 2. Прикладні основи природно-заповідної справи

Тема лекційного заняття 7. Перспективна мережа територій та об'єктів природно-заповідного фонду України

Розкриваються такі питання: Формулюється перелік вимог, необхідних для виявлення територій, придатних до оголошення об'єктами ПЗФ, перелік мінімальних вимог

відповідних міжнародних інструментів, яким повинна відповідати національна правова база. У посібнику містяться рекомендації із вибору ділянок, перспективних для створення територій та об'єктів ПЗФ в усіх регіонах України, та підготовки клопотань щодо створення об'єктів ПЗФ. Посібник розрахований на державних службовців, науковців, які залучені до процесу створення об'єктів ПЗФ, а також інших осіб, які цікавляться питанням ПЗФ.

Тема лекційного заняття 8. Охорона навколишнього середовища на заповідних територіях

Розкриваються такі питання: Основні засоби збереження біорізноманіття. Резервування природних територій. Створення природно-заповідних територій.

Тема лекційного заняття 9. Екологічна мережа.

Розкриваються такі питання: Природні території особливої охорони: класифікаційна схема. Класифікація природно-заповідного фонду України. Характеристика категорій природно-заповідного фонду України.

Тема лекційного заняття 10. Відповідальність за порушення правил охорони на заповідних територіях

Характеристику природно-кліматичних особливостей території, аналіз її ландшафтів, рекреаційних ресурсів, відомості про стан навколишнього природного середовища, про джерела забруднення. Дається оцінка архітектурно-планувальних особливостей територій, окремих поселень, зон відпочинку, наводиться характеристика транспортної мережі інженерних комунікацій, оцінюється їх вплив на прилеглі природні комплекси.

Topic of the lecture session 10. Responsibility for violating the rules of protection in protected areas

Characteristics of natural and climatic features of the territory, analysis of its landscapes, recreational resources, information on the state of the natural environment, sources of pollution. An assessment of the architectural and planning features of territories, individual settlements, recreation areas is given, the characteristics of the transport network, engineering communications are given, and their impact on the surrounding natural complexes is assessed.

Тема лекційного заняття 11. Мережа природоохоронних територій світової спадщини.

Розкриваються такі питання: Природно-заповідний фонд – національне надбання. Природні об'єкти, які можуть бути національним надбанням.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	пра	інд	с.р.		л	п	прак	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи природно-заповідної справи												
Тема 1. Сутність природно-заповідної справи.	8	2	2			4						
Тема 2. Категорії природно-заповідних територій.	8	2	2			4						
Тема 3. Історія природно-заповідної справи.	9	2	2			5						
Тема 4*. Правові основи заповідної справи.	8	2	2			4						
Тема 5**. Проектування і створення заповідних територій. Topic 5. Design and creation of protected areas.	8	2	2			4						
Тема 6. Мережа транскордонних природно-заповідних територій.	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	54	12	12			30						
Змістовий модуль 2. Прикладні основи природно-заповідної справи												
Тема 7. Перспективна мережа територій та об'єктів природно-заповідного фонду України	10	2	4			4						
Тема 8. Охорона навколишнього середовища на заповідних територіях	8	2	2			4						
Тема 9. Екологічна мережа	8	2	2			4						
Тема 10**. Мережа природоохоронних територій світової спадщини. Topic 10. Network of nature conservation areas of world heritage.	7	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	36	8	12			16						
Усього годин	90	20	24			46						

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**тема викладається англійською мовою

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Сутність природно-заповідної справи.	2
2	Історія природно-заповідної справи. History of the nature reserve business.**	4
3	Заповідна спадщина природи.	4
4	Ідеології й теорії природно-заповідної справи Ideologies and theories of the nature reserve business**	4
5	Класифікації природоохоронних територій	4
6	Система формування природно-заповідного фонду як основи екологічної мережі.	2
7	Структурно-функціональна організація природно-заповідних мереж.	4
	Разом	24

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Механізм управління природно-заповідною справою в системі охорони природи	7
2	Екологічні основи природно-заповідної справи	7
3	Об'єкт і предмет природно-заповідної справи	6
4	Основні завдання природно-заповідної справи.	6
5	Біосферне значення природно-заповідних територій.	6
6	Історія природно-заповідної справи за радянських часів	6
7	Природно-заповідний фонд України – національне надбання	8
	Разом	46

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Основне в цієї роботі полягає в самостійній праці студентів з вітчизняною та закордонною літературою, ресурсів Інтернет, нормативними актами щодо сфері використання матеріально технічної бази.

Самостійна робота являється інструментом опанування навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять; основними видами самостійної роботи, запропонованої студентам є: обов'язкове вивчення або закріплення матеріалу, отриманого під час лекцій; опрацювання інформації з літератури, рекомендованої до вивчення; систематизування та вивчення отриманої інформації; підготовка до практичних (семінарських) занять, дискусій, роботи, у групах, опитування, тестування; контрольна перевірка кожним студентом-слухачем якості особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю; підготовка матеріалу до практичного заняття у вигляді тез, доповідей, рефератів.

8. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним, дистанційним та проблемним методами навчання.

Лекції проводяться з використанням технічних засобів навчання і супроводжуються демонстрацією схем, відомостей і таблиць. На практичних заняттях розв'язуються завдання, наближені до реальних виробничих задач та проблемних ситуацій. Самостійна підготовка студентів з вивчення дисципліни передбачає виконання зазначених вище завдань самостійної роботи методом опрацювання базової, допоміжної навчальної та навчально-методичної літератури, виконання графічних робіт.

Для досягнення мети і завдань вивчення дисципліни студентам надаються індивідуальні консультації, проводяться пояснення окремих питань, бесіди, дискусії, диспути.

Матеріали курсу «Природно-заповідні мережі» розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=762>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

9. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться за допомогою оцінки правильності та якості виконання поставлених завдань.

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки звітів з самостійної роботи та захисту розглянутих в них питань.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку в усній формі.

До заліку не допускається студент, який набрав менше, ніж 35 балів за навчальну роботу протягом семестру, не виконав і не здав всіх лабораторних робіт, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (заліку) студент може набрати максимально 100 балів.

Поточне тестування та самостійна робота												Додаткові*	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	10	100
7	7	7	7	7	10	7	7	7	7	7	10		

* бали за науково-дослідну роботу/заохочувальні бали

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *практичних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати експрес-опитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання або письмової відповіді на питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Природно-заповідні мережі» – 100. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях оцінюється в 4 бали:

- а) відповідь з питань семінарів / виконання практичних завдань – 2–3 бали;
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бал.

2. Виконання завдань для самостійної роботи студентів оцінюється в 1 бал:

- а) складання тематичних флеш-карт – 0,5–1 бал;
- б) підготовка презентації – 0,5–1 бал.

3. Модульний контроль містить 30 тестів, відповідь на кожен з яких оцінюється в 0,5 балів (0,5 × 30 тестів) – 15 балів.

Заохочувальні бали – представлення результатів науково-дослідних робіт: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах – 1–10 балів; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції– 1–10 балів.

Виконання студентами завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Підсумковий контроль — це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань, що проводиться як контрольний захід під час залікового тижня.

Об'єктом підсумкового контролю знань студентів денної та вечірньої форм навчання у формі диференційованого заліку є:

- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях (максимальна оцінка - 60 балів);
- виконання 2-х модульних контрольних завдань (максимальна оцінка - 20 балів);

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Бурда Р.І., Андрієнко Т.Л., Клименко О.М., Борисик Б.В. Заповідна справа. Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців в аграрних вищих навчальних закладах II-IV рівнів акредитації з напрямку 0708 «Екологія» (спеціальність 6.070800 «Екологія та охорона навколишнього природного середовища»). – Київ: Аграрна освіта, 2003. – 9 с.

2. І.О. Удовенко, Ю.О. Кисельов, М.В. Шемякін, П.М. Боровик, Н.А. Прокопенко Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі» для студентів денної та заочної форми навчання зі спеціальності 193 – «Геодезія та землеустрій» Умань: УНУС. 2022. 24 с. (1,3 у.д.а.)

3. Попович С.Ю., Корінько О.М. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Природно-заповідна справа» студентами денної форми навчання за напрямом 1304 – «Лісове і садово-паркове господарство». – К.: Видавничий центр НАУ, 2005. – 27 с.

4. Попович С.Ю., Корінько О.М. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Природно-заповідна справа» студентами заочної форми навчання за напрямом 1304 – «Лісове і садово-паркове господарство». – К.: Видавничий центр НАУ, 2005. – 25 с.

5. Попович С.Ю., Корінько О.М., Гузій А.І., Парчук Г.В. Природно-заповідна справа. Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців напрямку 1304 «Лісове та садово-паркове господарство» в аграрних вищих навчальних закладах II-IV рівнів акредитації. – К.: Аграрна освіта, 2005. – 11с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 №1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки: Закон України від 03.11.2022 №2717-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2717-20#Text> 7.
3. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля: Постанова Верховної Ради України від 16.11.2022 №2768-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-20#Text>
4. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля №7327 від 28.04.2022. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39521>
5. Про управління відходами: Закон України від 20.06.2022 №2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>
6. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.11.2022 №992-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/992-2022-%D1%80#Text>
7. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посіб. – Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с.
8. Заповідна справа в Україні: Навч. посіб. / За заг. ред. М.Д.Гродзинського, М.П. Стеценка. – К.: Географіка, 2003. – 306 с.
9. Заповідна справа / ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., СОЛОДКИЙ В.Д., МАСІКЕВИЧ Ю.Г. та ін. – Харків: НТУ “ХП”. – 2002. – 240 с.
10. Офіційний сайт Природно-заповідного фонду Міністерства захисту довкілля і природних ресурсів України [Електронний ресурс]. URL: <https://wownature.in.ua>. (дата звернення 20.09.23).
11. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідникове видання. – Ужгород: підприємство “Ліра”, 2002. – 312 с.
12. Матеріали Робочої групи з питань природно-заповідного фонду. Випуск 1. / Ред.: Ю.Ю. Овчинникова. Київ : Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування. 2021. 132 с.
13. Основи заповідної справи. – К.: Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2002. – 128 с.
14. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2007. – 480 с.
15. Смирнова С.М., Смирнов В.М., Островерха В.О. Наукові засади управління розвитком природно-заповідних територій. *Агросвіт*. 2020. № 2. С. 77–83.
16. Солодкий В.Д., ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., МАСІКЕВИЧ Ю.Г., Білокінь М.В., Гринь С.О., Шапорєв В.П., Моїсєєв В.Ф. Заповідна справа: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 288 с.
17. Толкаченко О.В. Визначення понять «біосферний заповідник» і «біосферний резерват» за законодавством України. *Правова держава*. 2022. №45. С. 41–48. <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2022.45.254365>.
18. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 336 с.
19. Ishchuk L.P., Kurka S.S., Ishchuk G.P. From the experience of training specialists of forestry and landscape gardening. Professional competency of modern specialist: means of formation, development and improvement: monograph. Warsaw: BMT Eridia Sp .z o.o., 2018. P. 285–302.
20. Удовенко І.О. Якісне оцінювання земельних ресурсів з метою визначення цінності природних ресурсів / І. О. Удовенко//Екологічно безпечне, високопродуктивне використання ґрунту та застосування добрив: зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф., м. Умань, 29 березня 2017р. – Умань, 2017. – 151 с. – С. 109-110.

Допоміжна

1. Глухонець А.О., Морозова Т.В., Морозов А.В., Кобзиста О.П., Самойленко І.В., Стецюк Л.М. Використання ГІС технологій для модернізації систем моніторингу об'єктів природно-заповідного фонду України. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2022. № 2(98). С. 40-54.
2. Горб К.М. Теорія та практика організації території особливої охорони: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. – 56 с.
3. Земко А.М., Головня Ю.І., Удовенко І.О. Особливості правового забезпечення екологічної політики в умовах війни. *Наукові перспективи*: журнал. No 11(29) 2022. Київ, 2022. С. 36-46. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11\(29\)-36-46](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11(29)-36-46) (Index Copernicus)
4. Ніколайчук Т. Факторинг у сфері природно-заповідного фонду України, як інструмент розвитку соціально відповідального бізнесу. *Innovation and Sustainability*. 2022. № (1). С. 72–83. <https://doi.org/10.31649/ins.2022.1.72.83>.
5. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., МАСІКЕВИЧ Ю.Г., СОЛОДКИЙ В.Д та ін. Управління природоохоронною діяльністю. – Харків: НТУ «ХПІ», 2002. – 304 с.
6. Удовенко І.О., Боровик П.М., Гура О.Б. Стратегія організації природоохоронних територій. The 7th International scientific and practical conference —Topical issues of modern science, society and education (January 29-31, 2022) SPC —Sci-conf.com.ua, Kharkiv, Ukraine. 2022. 1899 p. – P. 87-90.
7. Удовенко І.О., Боровик П.М., Мосіна М. О. Зонування як інструмент оптимізації природоохоронної діяльності. Сталий розвиток: захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування. VII Міжнародний молодіжний конгрес, 10-11 лютого 2022, Україна, Львів : Збірник матеріалів — Київ : Яроченко Я. В., 2022. — 268 с. – С. 236.
8. Удовенко І.О., Грибок О.В. Типи забруднень навколишнього середовища як складові екологічної проблеми. Екологія – шляхи гармонізації відносин природи та суспільства. Збірник тез VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 175-річчю заснування Уманського національного університету садівництва. Умань, 16 жовтня 2019 року. / Під ред. д.е.н. О.О.Непочатенко. Ред.-вид.відділ УНУС, Умань, 2019. – 107 с. – С. 58-59.
9. Удовенко І.О., Мамчур В.В., Сержантова Ю.Ю. Об'єкти природно-заповідного фонду: аналіз наслідків українсько-російської війни. *Український журнал природничих наук*. No 5 (2023) Житомир, 2023. С. 126-139. DOI: <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.5.2023.14>

13. Інформаційні ресурси

1. Природно-заповідний фонд України в умовах війни. 2022 [Електронний ресурс]. URL: <https://nenc.gov.ua/?p=42530> (дата звернення 20.09.23).
2. [URL://www.rada.gov.ua/laws/](https://www.rada.gov.ua/laws/) – Природоохоронне законодавство України
3. [URL://unesco.org.ua/](https://unesco.org.ua/) – Національна комісія України у справах ЮНЕСКО
4. [URL://unesco.org/mab](https://unesco.org/mab) – Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера» щодо біосферних резерватів
5. [URL://www.ecnc.nl/doc/lynx/](https://www.ecnc.nl/doc/lynx/) – Всеєвропейська екологічна мережа
6. [URL://www.panda.org/](https://www.panda.org/) – Міжнародний фонд дикої природи (WWF International)
7. [URL://ecolog-ua.com/](https://ecolog-ua.com/) - Платформа рішень для менеджерів природоохоронної діяльності

14. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Природно-заповідні мережі» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання,

семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

15. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Природно-заповідні мережі», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

16. Зміни у робочій програмі на 2024-2025 навчальний рік

У робочій програмі навчальної дисципліни «Природно-заповідні мережі» на 2024-2025 навчальний рік були реалізовані такі зміни: збалансовано та узгоджено відповідно до навантаження розподіл годин лекційних та практичних занять; актуалізовано перелік та взаємозв'язок компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій 19 «Архітектура та будівництво»; усучаснено список рекомендованої літератури.